

Формування іншомовного мовлення у спілкуванні засобами соціально- психологічного тренінгу

Tsymbal S.V. The formation of foreign language speech in communication by means of socio-psychological training / S.V. Tsymbal // Problems of Modern Psychology : Collection of research papers of Kamianets-Podilskiy Ivan Ohienko National University, G.S. Kostyuk Institute of Psychology at the National Academy of Pedagogical Science of Ukraine / scientific editing by S.D. Maksymenko, L.A. Onufriieva. – Issue 32. – Kamianets-Podilskiy : Aksioma, 2016. – P. 512–522.

С.В. Цимбал. Формування іншомовного мовлення у спілкуванні засобами соціально-психологічного тренінгу. У статті обґрунтовано можливості формування іншомовного мовлення у спілкуванні засобами соціально-психологічного тренінгу. Показано, що різновидом такого є авторський інтегративний лінгвопсихологічний тренінг – тренінг інтеграційний, усі психотерапевтичні складові якого утворюють єдиний і фактично невідимий сплав цілей і засобів, спрямований на те, щоб допомогти людині активно і за короткі терміни опанувати іншомовним мовленням. Зроблено акцент на зовнішньому аспекті розвитку мовлення і тих соціальних процесах, які потрібні для його формування. З'ясовано, що найголовнішим завданням такого тренінгу є перетворення іноземної мовної системи на живе мовлення – в особливий живий організм, який необхідно безболісно і майже непомітно прищепити людині. Встановлено, що тренінг спілкування є ядром інтегративного лінгвопсихологічного тренінгу. Зазначено, що найважливішим в аспекті формування атмосфери довіри є перше тренінгове заняття, завдання якого полягає, передусім, в об'єднанні розрізаних і тривожних індивідів в єдину згуртовану і вільну від психологічних бар'єрів групу. Творчо переосмислено та усебічно модифіковано рольовий тренінг з метою пристосування його для навчання дорослих людей іншомовному мовленню. У такому модифікованому вигляді його, разом з іншими психотехніками (прийомами перцептивного тренінгу, тренінгу асертивності, груп зустрічей, гештальт-терапії та інших) було включено складовою частиною в інтегративний лінгвопсихологічний тренінг. Досліджено, що усі психотехніки інтегративного лінгвопсихологічного тренінгу мають як психологічну, так і лінгвістичну спрямованість, в авторському тренінгу існують вправи, покликані, у першу чергу, формувати структуру і систему іноземної мови. Виконуються такого роду вправи інтерактивно, у спілкуванні. Визначено, що психологічні

і психолінгвістичні вправи інтегруються і спільно «працюють» на навчання дорослої людини іншомовному мовленню.

Ключові слова: іншомовне мовлення, соціально-психологічний тренінг, інтегративний лінгвопсихологічний тренінг, тренінг спілкування, рольовий тренінг.

С.В. Цимбал. Формирование иноязычной речи в общении средствами социально-психологического тренинга. В статье обоснованы возможности формирования иноязычной речи в общении средствами социально-психологического тренинга. Показано, что разновидностью такого является авторский интегративный лингвопсихологический тренинг – тренинг интеграционный, все психотерапевтические составляющие которого образуют единый и фактически неделимый сплав целей и средств, направленный на то, чтобы помочь человеку активно и за короткие сроки овладеть иноязычной речью. Сделан акцент на внешнем аспекте развития речи и тех социальных процессах, которые нужны для его формирования. Выяснено, что самой главной задачей такого тренинга является превращение иностранной языковой системы на живое вещание – в особый живой организм, который требуется безболезненно и почти незаметно привить человеку. Установлено, что тренинг общения является ядром интегративного лингвопсихологического тренинга. Отмечено, что важнейшим в аспекте формирования атмосферы доверия является первое тренинговое занятие, задача которого заключается, прежде всего, в объединении разрозненных и тревожных индивидов в единую сплоченную и свободную от психологических барьеров группу. Творчески пересмыслено и всесторонне модифицировано ролевой тренинг с целью приспособления его для обучения взрослых людей иноязычной речи. В таком модифицированном виде он, вместе с другими психотехниками (приёмами перцептивного тренинга, тренинга асертивности, групп встреч, гештальт-терапии и других) был включен составной частью в интегративный лингвопсихологический тренинг. Исследовано, что все психотехники интегративного лингвопсихологического тренинга имеют как психологическую, так и лингвистическую направленности, в авторском тренинге существуют упражнения, призванные, в первую очередь, формировать структуру и систему иностранного языка. Выполняются такого рода упражнения интерактивно, в общении. Определено, что психологические и психолінгвістическіе упражнения інтегруються і спільно «працюють» на навчання дорослої людини іншомовному мовленню.

Ключевые слова: иноязычная речь, социально-психологический тренинг, интегративный лингвопсихологический тренинг, тренинг общения, ролевой тренинг.

Постановка проблеми. Психічні процеси людини не можуть розвиватися без соціальних чинників, так само як соціалізація людей буде збитковою без їхнього адекватного психічного роз-

виту. Поведінка і діяльність людини, у тому числі мовленнєва, є зовнішнім проявом її внутрішньої психічної активності; вони утворюють невід'ємну частину внутрішніх психічних процесів, властивостей і станів людини: її почуттів і емоцій, свідомості і підсвідомості, здібностей та інтелекту, характеру і темпераменту, потреб і намірів, мотивів і цілей. Проте соціальні чинники, і в їхньому числі навчання, здатні не лише впливати на психічний розвиток людини, але і формувати його. Це особливо справедливо для психотерапевтичного і психокорегувального навчання у вигляді групових психологічних тренінгів, оскільки цей вид навчання спрямовано впливає на внутрішні психічні структури і функції людини, забезпечуючи їхній розвиток і корекцію.

Механізми формування мовлення є певною мірою спільними як для розвитку мовлення в онтогенезі, так і для розвитку іншомовної мови у психолого-акмеологічному аспекті, крім того, загальними повинні бути і закономірності методів впливу на цей розвиток з метою його прискорення і покращення. Проведене дослідження дозволило розширити основи загальної теорії формування мовлення і створити на цій базі нові психотерапевтичні та психокорекційні технології навчання іноземним мовам у формі лінгвопсихологічних тренінгів. Ці технології надають дорослим людям можливість опановувати іншомовним мовленням по моделі онтогенезу в короткі терміни практично так само, як якщо б це мовлення було для них рідним.

Аналіз останніх досліджень. Звертаючись до ідей і думок В.М.М'ясищева, Б.Г. Ананьєва, С.Ледера, В.Ю. Кагана, В.В. Макарова, Г.Лозанова та ін., розглядаємо психотерапію не у вузькомедичному значенні, тобто не як лікувальний метод впливу на психічний і фізичний стан і функціонування організму (медична модель) [1, С. 446], а як метод впливу або дії, що приводять в рух процес навчання (психолого-педагогічна модель), а також як комплекс явищ, що відбуваються в процесі взаємодії і спілкування людей (філософсько-психологічна модель) [1, С. 446]. Детально різні моделі психотерапії, включаючи психолого-педагогічну, були описані С. Ледером [2], В.Ю. Каганом [3, С. 65] і В.В. Макаровим [4, С. 11-13]. У пошуку і розробці нових навчальних технологій, що зберігають здоров'я, до психолого-педагогічної моделі психотерапії зверталися П.Балевський, І.З. Вельвовський, Г.В. Колосніцина, З.Кольє, Г. Лозанов, М.В. Маслова, В.М. Нікітін, В.М. Харькін, І.Е. Шварц, R. Arnold, M. Green, D. Leman, E. Jensen, M. Silberman, та ін.

Мета статті: обґрунтування можливості формування іншомовного мовлення у спілкуванні засобами соціально-психологічного тренінгу.

Виклад основного матеріалу. Звичайно, і розвиток мовленнєвої здібності, і тренування пізнавальних та емоційних психічних процесів відбуваються у спілкуванні. Такий стан справ пояснюється тим, що інтегративний лінгвопсихологічний тренінг – тренінг інтеграційний, усі його психотерапевтичні складові утворюють єдиний і фактично невідимий сплав цілей і засобів, спрямований на те, щоб допомогти людині активно і за короткі терміни опанувати іншомовним мовленням. При цьому наголос робиться на зовнішньому аспекті розвитку мовлення і тих соціальних процесах, які потрібні для його формування.

Усі психотерапевтичні складові ІЛПТ, без виключення, не лише працюють на основі іноземної мови (3000-5000 лексичних одиниць та усієї нормативної граматики), але й одночасно з психологічними цілями мають цілі лінгвістичні: відпрацювання у «відволікаючих» психологічних вправах усіх мовних структур і введення їх до загальної системи мови, що вивчається. Проте найголовнішим завданням є перетворення цієї іноземної мовної системи на живе мовлення – в особливий живий організм, який необхідно безболісно і майже непомітно прищепити людині.

Тренінг спілкування, будучи ядром ІЛПТ, надає для цього прекрасну можливість і широке поле діяльності. Запорука успішної роботи будь-якої психотерапевтичної групи (у тому числі і навчальної) полягає, передусім, у створенні довірчої атмосфери, особливого клімату взаємин, які формуються завдяки досягненню учасниками дійства взаємної довіри, емоційної відкритості і внутрішньої психологічної свободи.

«Рівень довіри є вирішальним чинником в будь-якому навчальному середовищі», – зазначає К.Е. Рудестам. Він стверджує, що «страх викликає захисні реакції і заводить у безвихідь розвиток усякої соціальної системи» [5, С. 61]. Зняття тривожності і подолання бар'єрів психологічного захисту – перший крок до підвищення рівня довіри, до встановлення контакту між учасниками групи, так необхідного для початку міжособистісної взаємодії. Крім того, людині необхідно «включитися» у групу, відчути свою приналежність до неї. Під час міжперсональних взаємин і, особливо, у незвичній для себе справі і незвичній обстановці (якою є і тренінговий вид навчання іншомовному мовленню) людина відчуває потребу в емоційному

теплі і контакти з іншими людьми: їй потрібні їхнє співчуття та увага, допомога і розуміння, прийняття себе як рівного партнера і, як наслідок, відчуття внутрішнього, душевного, комфорту, який має величезне значення для успішного навчання.

Людині також важливо отримати від партнерів по групі зворотний зв'язок, тобто реакції у відповідь на свої слова, дії і вчинки, які здатні скорегувати її поведінку, її думки і почуття, її ставлення до життя. Зворотний зв'язок може здійснюватися не лише у формі різних зауважень або схвалень, але і у формі посмішок, кивання і похитування головою, знизування плечима, значущих поглядів і тому подібне.

Атмосфера довіри починає формуватися поволі вже на етапі попередньої бесіди педагога з кожним учнем з приводу майбутнього навчання. Ця бесіда має роз'яснювальний і в якійсь мірі сугестивний характер. Довіра продовжує формуватися і під час подальшого індивідуального психологічного тестування, що виявляють ті властивості і здібності особи, які необхідно буде під час навчання скорегувати і ті, на які можна буде у навчанні спертися і які можна розвинути.

Проте найважливішим в аспекті формування атмосфери довіри є перше тренінгове заняття, завдання якого полягає, передусім, в об'єднанні розрізнених і тривожних індивідів в єдину згуртовану і вільну від психологічних бар'єрів групу. Щира, доброзичлива, упевнена в успіху майбутньої справи поведінка педагога, його тепле відношення до учнів є стержнем створення такої атмосфери. До того ж і ігрова форма занять, і гумористичний характер навчального тексту вносять свій вклад до формування довірчих взаємин і радісного, піднесеного настрою групи.

Свою причетність до нового співтовариства людей людина починає відчувати вже під час «введення» у навчальну ситуацію, тобто представлення педагогом початкової частини тексту, який цю ситуацію змальовує в усіх фарбах і нюансах. Отримуючи під час розгортання дійства псевдоніми – своєрідні ролі-маски, вже об'єднані сюжетною лінією у деяку співдружність персонажів, відчуття приналежності до колективу, який формується, у людей усе більше зростає.

Проте, провідну роль у створенні атмосфери довіри, у встановленні контакту між людьми, у подоланні бар'єрів їхнього психологічного захисту відіграють відповідні тренінгові вправи і психотехніки. Ці психотехніки представляють собою особливі фізичні вправи, які покликані зарядити учасників

тренінгу енергією, зламати їхні психологічні захисні бар'єри шляхом трансформації страху і тривожності людей, їхньої певної недовіри один до одного, у фізичну активність. Часто ці вправи включають елементи дотику до іншої людини, в них можливі обмацування обличчя і рук партнера, відчуття їхнього тепла, пильні погляди очей в очі і т.п. «Хоча такі прийоми у більшості людей спочатку викликають переляк, – зазначає К.Е. Рудестам, – вони допомагають «розтопити кригу», переступити через умовність і створити відчуття безпосередньої участі у тому, що відбувається» [5, С. 93].

Дуже важливим чинником для успішного спілкування є також встановлення емоційного контакту між людьми, розвиток у них емпатії, прийняття і розуміння почуттів та переживань іншої людини. При цьому, природно, необхідно отримати зворотній зв'язок, тобто почути думку самої «описуваної» людини стосовно висловлених припущень, а також інших членів групи: що думають вони з цього приводу.

Перш, ніж заговорити іноземною мовою, людині необхідно включити безсловесну, але експресивну комунікацію, яка надалі приведе її до іншомовного мовлення. Іншими словами, людині необхідно опанувати усіма мовами невербального спілкування (мімікою, жестами, позою, інтонацією, виразними рухами), які в реальному житті використовуються як особливі засоби комунікації як у складі мовлення, так і самі по собі (навіть забувши в якийсь критичний момент усі іноземні слова, людина, володіючи такими засобами, буде в змозі порозумітися). Саме усвідомлення того, що людина озброєна перед невідомістю, буде створювати відчуття спокою і впевненості у собі.

Для вказаних цілей у тренінгу спілкування застосовуються безмовні етюди – виконання пантомімічних дій з уявними предметами (з реальних предметів іноді дозволяється використовувати лише стільці). Такі етюди виконуються спочатку однією людиною, і лише потім пропонується робота у парі з партнером для відробітку координації взаємних дій і навчання уваги один до одного.

Під час виконання етюдів людина має можливість на власному досвіді відчути, прочутися і прослідкувати зв'язок психіки з моторикою: так званий психомоторний зв'язок – відповідність мимовільних рухів тим образам, уявленням і переживанням, які існують в її психіці. Шліфуючи і відточуючи власні рухи, роблячи їх більш точними та впевненими, людина покращує якість зареєстрованих в її пам'яті образів та уявлень,

у тому числі мовленнєвих (не дивлячись на те, що самі етюди є безмовними, наше мислення усе одно функціонує на основі внутрішнього мовлення). Можна сказати, що безмовні етюди забезпечують перехід до зовнішнього мовлення.

Вченими доведено, що під впливом рухів відбувається активізація роботи обох півкуль головного мозку, стимулювання їхньої розумової діяльності. Крім того, як відомо, моторика безпосередньо пов'язана з мовленням, і тренування рухових функцій людини безпосередньо впливає і на якість мовлення, що формується.

Під час опанування іншомовним мовленням, для кращого його закріплення і збереження у психіці такі пантомімічні вправи бажано виконувати з внутрішнім, уявним, промовлянням іноземною мовою того, що відбувається в дії. Для соло-пантомімі хороше вправи типу «художник малює портрет своєї коханої», «артист переодягається з вечірнього смокінга у халат і домашнє взуття» і т. п. Для пантомімі у парі підійдуть образи подружжя, що переставляють меблі або спортсменів, що грають у пінг-понг. З лінгвістичної і педагогічної сторони подібні вправи сприяють прекрасному запам'ятовуванню нової іноземної лексики: доки йде ознайомлення, члени групи намагаються згадати необхідні слова і фрази, щоб описати дійство, що відбувається на сцені.

Одним з різновидів тренінгу спілкування є рольовий тренінг, в якому людина навчається вільному, ненапруженому, нетривожному самопочуттю у ситуації публічності і спрямованої на неї уваги, програючи усілякі ролі. Концепція представленого рольового тренінгу була розроблена М.З. Дукаревич [6], А.Р. Амбрумовою. В основу зазначеного тренінгу була покладена психодрама Я.К. Морено [7], однак, на відміну від психодрами, у рольовому тренінгу індивідуальна спрямованість на публічну переробку різних проблем та їхнього інтимного переживання була згладжена, а діапазон завдань значно розширено. Нами цей тренінг був творчо переосмислений та усебічно модифікований з метою пристосування його для навчання дорослих людей іншомовному мовленню. У такому модифікованому вигляді він, разом з іншими психотехніками (прийомами перцептивного тренінгу, тренінгу асертивності, груп зустрічей, гештальт-терапії та інших) було включено складовою частиною в ІЛПТ.

«Проживання» ролей у різних проблемних ситуаціях, що і визначило назву «рольового» тренінгу, дозволяє людині, з психологічного боку, можливість скорегувати власні небажані

характерологічні особливості, а також «переробити» певні почуття і стани: знизити інтенсивність негативних переживань і навчитися управляти собою в атмосфері позитивно забарвлених емоцій.

Ролевий тренінг забезпечує прищеплення навички, (що переходить у звичку і потребу), спрямованої уваги до іншої людини, доброзичливого відношення до неї, незалежно від міри знайомства, соціального статусу і тієї ситуації, в якій відбувається спілкування. У тренінгу люди вчаться розумінню іншої людини, розумінню особливостей її характеру і того стану, в якому людина перебуває у конкретний момент, навіть якщо вона свідомо не надає про це ніякої інформації.

У ролевому тренінгу відбувається навчання орієнтуванню у ситуації, тобто навчання легке, без утруднень, виділення основних елементів, що складають ситуацію, і відділення їх від елементів другорядних, що не входять до структури ситуації; а також навчання успішному прогнозуванню динаміки ситуації, передбаченню її благополучного результату і вирішення.

Під час тренінгу люди навчаються швидкому плануванню можливих варіантів діяльності в умовах дефіциту часу і в особливо складних ситуаціях, коли користуватися звичайними, звичними, засвоєними «ходами» не представляється можливим. Важливим моментом тренінгу є освоєння та аналіз самопочуття і різного забарвлення переживань, пов'язаних із проблемами, що найчастіше зустрічаються при психологічній кризі: проблемами взаємин і конфліктів в сім'ї; проблемою поколінь; проблемою прав та обов'язків, а також толерантності у професійній сфері керівництва і підпорядкування; різними морально-етичними проблемами та установками, що містять доброту, порядність, чесність, співпереживання, допомогу, сумлінність, щирість, заздрість, ревності і т. п.

У процесі тренінгу, в умовах спільної діяльності, відбувається поглиблене ознайомлення членів групи, що часто переходить надалі у міцну дружбу, що особливо важливо для самотніх людей і профілактики їхнього стану ізольованості від суспільства. Але найголовніше, тренінг створює умови для здійснення творчої спонтанності і досягнення цілющого катарсису в процесі групової взаємодії, що найкращим чином впливає на процеси навчання.

У лінгвістичному аспекті людина отримує можливість мимовільним чином відпрацювати необхідні іноземні фрази, фонетичні моделі, граматичні конструкції і нову лексику у

природному спілкуванні, займаючись при цьому проблемами особистісного зростання і розвитку, що сприяє покращенню усієї пізнавальної сфери людини, у тому числі, і мовленневої.

Для виконання вищезгаданих завдань у тренінгу пропонується моделювання різних проблемних ситуацій, яке виробляється на основі мовленнєвого спілкування іноземною. Метою таких вправ є вирішення поставленої проблеми (найчастіше колективне) шляхом знаходження гідного виходу з ситуацій, що створилися.

Передусім, моделюються ситуації, в яких тренуються вже згадані раніше операції вступу у контакт. Такі вправи особливо корисні людям сором'язливим, що переживають у момент спілкування стан скутості, тривоги і напруги. Матеріал та обставини цих ситуацій мають бути звичними і добре відомими учасникам тренінгу – у більшості випадків це ситуації побутові, з якими багато разів доводилося стикатися.

Описані вище проблемні ситуації, як і усі без виключення вправи ІЛПТ, покликані вирішувати не лише психологічні, але і лінгвістичні завдання. Усі психологічні вправи виконуються іноземною мовою і для її пізнання. Мовний матеріал для такої роботи поступає, в основному, із навчального тексту. Недивлячись на те, що усі психотехніки ІЛПТ мають як психологічну, так і лінгвістичну спрямованість, у нашому тренінгу існують вправи, покликані, у першу чергу, формувати структуру і систему іноземної мови. Виконуються такого роду вправи інтерактивно, у спілкуванні. Психологічні і психолінгвістичні вправи інтегруються і спільно «працюють» на навчання дорослої людини іношомовному мовленню.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок з цього напрямку. Проведене дослідження дозволило розширити основи загальної теорії формування мовлення і створити на цій базі нові психотерапевтичні та психокорекційні технології навчання іноземним мовам у формі лінгвопсихологічних тренінгів. Ці технології дають дорослим людям можливість опанувати іношомовним мовленням за моделлю онтогенезу у короткі терміни практично так само, як якщо б це мовлення було для них рідним. Особливої уваги надалі потребують вивчення психодидактичних ресурсів тренінгу в аспекті розвитку психомовленнєвої компетентності, а також пошук нових психологічних засобів формування іношомовного мовлення у спілкуванні в умовах психотерапевтичного і психокорегувального навчання.

Список використаних джерел

1. Психотерапевтическая энциклопедия / под ред. Б.Д. Карвасарского. – СПб. : Питер Ком, 1998. – 752 с.
2. Ледер С. Этические аспекты в психотерапии / С.Ледер // Транскультуральные исследования в психотерапии : сб. науч. тр. – Л., 1989. – С. 15–22.
3. Каган В.Е. Искусство общения. Что такое психотерапия / Виктор Ефимович Каган. – М., 1998. – 384 с.
4. Макаров В.В. Будущее психотерапии / Виктор Викторович Макаров // Московский психотерапевтический журнал. – 1999. – №1. – С. 7–18.
5. Рудестам Кьел. Групповая психотерапия. Психокоррекционные группы : теория и практика / Кьел Рудестам; Общ. ред. и вступ. ст. Л.А.Петровской. – М. : Прогресс, 1990. – 368 с.
6. Дукаревич М.З. Ролевой тренинг (стенограммы лекций) / Майя Захаровна Дукаревич. – М., 1989. – (рукопись).
7. Морено Я. Психодрама / Якоб Морено. – М. : ЭКСМО-Пресс, 2001. – 528 с.

Spysok vykorystanyh dzherel

1. Psihoterapevticheskaya enciklopediya / pod. red. B.D. Karvasarskogo. – SPb. : Piter Kom, 1998. – 752 s.
2. Leder S. Eticheskie aspekti v psihoterapii / S.Leder // Transkulturalnie issledovaniya v psihoterapii : sb. nauch. tr. – L., 1989. – S. 15–22.
3. Kagan V.E. Iskustvo obshcheniya. Chto takoe psihoterapiya / Viktor Efimovich Kagan. – M., 1998. – 384 s.
4. Makarov V.V. Budushchee psihoterapii /Viktor Viktorovich Makarov// Moskovskii psihoterapevticheskii zhurnal. – 1999. – №1. – S. 7–18.
5. Rudestam Kiel. Gruppovaya psihoterapiya. Psihokorrekcionnie gruppi : teoriya i praktika / Kiel Rudestam; Obshch. red. i vstup. st. L.A. Petrovskoi. – M. : Progress, 1990. – 368 s.
6. Dukarevich M.Z. Rolevoi trening (stenogrammi lekci) / Maya Zaharovna Dukarevich. – M., 1989. – (rukopis).
7. Moreno Y. Psihodrama / Yakob Moreno. – M. : EKSMO-Press, 2001. – 528 s.

S.V. Tsymbal. The formation of foreign language speech in communication by means of socio-psychological training. The article analyzes the possibility of formation of foreign language speech

communication by means of socio-psychological training. It is indicated a variation of this author's integrative linguistic and psychological training, all psychotherapeutic components which form a single and virtually indivisible combination of ends and means, aiming to help the person actively and for a short time to master a foreign language speech. The emphasis is put on the external aspect of speech development and the social processes required for its formation. It is noted that the main objective of this training is the transformation of a foreign language system for live broadcasts – a particular living organism that is wanted painlessly and almost imperceptibly to cultivate. It is noted that the training of communication is the core integrative linguistic and psychological training. It is stated that the most important in the aspect of creating a climate of trust is the first training session, whose task is, above all, the unification of disparate and disturbing individuals into a single cohesive and free from psychological barriers group. The role-based training is creatively reinterpreted and modified in order to fit for teaching adults foreign languages. In this modified form it, along with other psychic techniques: techniques of perceptual training, assertiveness training, groups of meetings, gestalt therapy and others, was incorporated as a part of integrative linguistic and psychological training. It is proved that all the psychological techniques of integrative linguistic and psychological training have a psychological as well as linguistic orientation, the author's training includes exercises that are designed, primarily, to form the structure and system of a foreign language. Such exercises are fulfilled interactively in communication. It is noted that psychological and psycholinguistic exercises are integrated together and «work» to teaching adults foreign language.

Key words: foreign speech, social-psychological training, integrative linguistic and psychological training, communication training, role training.

Received January 08, 2016

Revised January 26, 2016

Accepted February 14, 2016